

AB „KELIŲ PRIEŽIŪRA“

MOTYVUOTA IŠVADA DĖL AB „KELIŲ PRIEŽIŪRA“ VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro valdymo sričių korupcijos prevencijos tvarkos aprašo, patvirtinto susisiekimo ministro 2021-06-08 įsakymu Nr. 3-307, 33 punktu bei susisiekimo ministro 2021-07-16 įsakymu Nr. 3-345 patvirtintu Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos ir susisiekimo ministro valdymo sričiai priskirtų biudžetinių įstaigų, valstybės įmonių, akcinių bendrovių ir viešųjų įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, sąrašu (toliau – Sąrašas) ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2021-06-25 raštą Nr. 2-2741 „Dėl veiklos sričių, kuriose 2021 metais numatoma surašyti motyvuotą išvadą, atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą“, AB „Kelių priežiūra“, įm. k. 232112130, (toliau – Bendrovė) teikia korupcijos pasireiškimo tikimybės analizę šiose veiklos srityse:

1. *Viešųjų ir privačių interesų deklaravimas ir interesų konfliktų valdymas* (pagal KPI 6 straipsnio 4 dalies 5 kriterijų – daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo). Sąrašo 1.4 punktas;

2. *Karjerų eksploatavimo administravimas* (pagal KPI 6 straipsnio 4 dalies 5 kriterijų – daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo; pagal KPI 6 straipsnio 4 dalies 1 kriterijų – 2020 m. padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika). Sąrašo 10.1 punktas.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės analizės nurodytose veiklos srityse tikslas – antikorpuciniu požiūriu įvertinti Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymą Bendrovėje bei interesų konfliktų valdymo riziką taip pat eksploatuojamų karjerų apskaitos vidaus kontrolės sistemos funkcionavimą ir nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidų darbuotojams ar kitiems asmenims padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, bei pateikti pasiūlymų, kurie padėtų geriau valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius ir Bendrovės veiklą padarytų skaidresnę.

Analizuotas 2020 m. – 2021 m. I pusmečio laikotarpis. Atliekant korupcijos rizikos analizę, išnagrinėti ir (ar) įvertinti Bendrovės vidiniai teisės aktai ir dokumentai, vidiniame tinklapyje bei interneto svetainėje skelbiama informacija, atliktų vidinių tyrimų/patikrinimų, darbuotojų telefonu, susitikimų metu pateikta informacija apie darbo praktiką ir veiklos rezultatus analizuojamose veiklos srityse. Korupcijos rizikos analizę atliko Saugos ir prevencijos skyriaus verslo saugos specialistas.

Atliekant antikorpucinę analizę ir vertinimą veiklos srityje *Viešųjų ir privačių interesų deklaravimas ir interesų konfliktų valdymas*, nagrinėti:

1. Bendrovės valdybos 2017-11-16 sprendimu patvirtinta VĮ „Kelių priežiūra“ Antikorupcijos politika (atnaujinta 2021-08-05 valdybos sprendimu VP21-19 Atsparumo korupcijai politika);
2. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2021-03-29 įsakymu Nr. 3-175 patvirtintas Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo susisiekimo ministrui priskirtose valdymo srityse tvarkos aprašas;
3. Generalinio direktoriaus 2020-03-03 įsakymu Nr. V-59 patvirtintas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų įgyvendinimo AB „Kelių priežiūra“ tvarkos TV-7 2-asis leidimas;
4. Generalinio direktoriaus 2020-12-17 įsakymu Nr. V-476 patvirtintas Korupcinių rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo procedūros PRO-22 3-iasis leidimas;
5. Bendrovės Vidaus audito skyriaus 2021-04-28 atlikto Korupcijai atsparios aplinkos formavimo, korupcijos sričių nustatymo ir valdymo vidaus audito ataskaita VA-7;
6. Generalinio direktoriaus 2020-08-20 įsakymas Nr. V-322 „Dėl AB „Kelių priežiūra“ vadovaujančių darbuotojų sąrašo patvirtinimo“ (atnaujintas 2021-07-13 įsakymu Nr. V-192);
7. Generalinio direktoriaus 2021-06-15 įsakymas Nr. V-163 „Dėl viešųjų pirkimų vykdymo, organizatorių paskyrimo ir komisijų sudarymo“;
8. Generalinio direktoriaus 2021-08-02 įsakymu Nr. V-223 patvirtinta Pirkimų inicijavimo, organizavimo ir vykdymo procedūra PRO-37.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2021-03-29 įsakymu Nr. 3-175 patvirtintas Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo susisiekimo ministrui priskirtose valdymo srityse tvarkos aprašas reglamentuoja viešųjų ir privačių interesų deklaravimo tvarką Bendrovės valdybos nariams. Tvarkos apraše yra apibrėžtas interesų deklaracijos užpildymo bei pateikimo susipažinti aukštesniam/tiesioginiam vadovui bei ministerijos atitikties pareigūnui procesas, taip pat reglamentuotas pareigos nusišalinti įgyvendinimas, valdybos pirmininko bei ministerijos atitikties pareigūno prievolės.

Bendrovės generalinio direktoriaus 2020-03-03 įsakymu Nr. V-59 patvirtinta Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų įgyvendinimo AB „Kelių priežiūra“ tvarka (toliau – Interesų derinimo tvarka), taip pat patvirtintas Bendrovės darbuotojų pareigų ir funkcijų, kurias einantys/atliekantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas. Vykdyti privačių interesų deklaravimą ir derinimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų įgyvendinimo kontrolės funkcijas tuo pačiu generalinio direktoriaus įsakymu paskirtas atitikties pareigūnas – verslo saugos specialistas.

Vertinant, kaip yra vykdomas privačių interesų deklaravimas pagal Bendrovėje patvirtintų pareigų sąrašą, kurias užimantis asmuo pagal Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymą (toliau – VPIDĮ) privalo deklaruoti privačius interesus, nustatyta, kad sąrašė nurodytos pareigos kelia tam tikrų

neaiškumą, pavyzdžiui, AB „Kelių priežiūra“ *centrinės būstinės struktūrinių padalinių bei skyrių vadovai; AB „Kelių priežiūra“ padalinių direktoriai, pavaduotojai, Kelių tarnybų vadovai bei juos pavaduojantys asmenys*. Generalinio direktoriaus 2020-08-20 įsakymu Nr. V-322 yra patvirtintas Bendrovės vadovaujančių darbuotojų, turinčių teisę duoti privalomus vykdyti nurodymus pavaldiems darbuotojams, pareigybių sąrašas, kuris 2021-07-13 įsakymu Nr. V-192 yra atnaujintas. Vadovaujantis pastaruoju atnaujintu 37 pareigybių sąrašu, siekiant aiškiai ir tiksliai apibrėžti Bendrovės darbuotojų, kuriems privaloma deklaruoti privačius interesus, ratą, tikslinga naujai patvirtinti privalančiųjų interesus deklaruoti konkrečių pareigybių sąrašą. Tokiu būdu būtų galima tinkamai įgyvendinti VPIDĮ ir Bendrovės Interesų derinimo tvarkoje numatytas nuostatas – *asmenys, pretenduojantys dirbti pareigose, kurias užimantiems generalinio direktoriaus įsakymu yra nustatyta prievolė deklaruoti privačius interesus, apie tokią prievolę yra informuojami iš anksto, prieš priimant į atitinkamas pareigas*. Tokia informavimo funkcija žodžiu yra deleguota personalo atrankos partnerei, tačiau, atsižvelgiant į vidaus audito 2021-04-28 ataskaitoje Nr. VA-7 pateiktą rekomendaciją, yra parengtas įsakymo projektas, kuriuo bus tvirtinamas atnaujintas Bendrovės pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas, ir papildomai įtraukta nuostata dėl personalo atrankų partnerės pareigos informuoti kandidatus prieš priimant į atitinkamas pareigas apie prievolę deklaruoti privačius interesus.

Atitikties pareigūnas (verslo saugos specialistas) yra atsakingas už privačių interesų deklaravimo administravimą, deklaracijose pateiktų duomenų stebėseną, konsultavimą ir kontrolę. Pagal faktinę situaciją atitikties pareigūnas tvarko duomenis privačių interesų deklaracijų sistemoje PINREG, stebi ir informuoja darbuotojus, kurie privalo pateikti privačių interesų deklaracijas, konsultuoja darbuotojus privačių interesų deklaracijų pateikimo ir pildymo klausimais, kitais VPIDĮ taikymo klausimais ir kontroliuoja, ar darbuotojai, privalantys pateikti privačių interesų deklaracijas, jas yra pateikę. Nustatęs, kad darbuotojas nevykdo VPIDĮ ir Interesų derinimo tvarkos reikalavimų laiku deklaruoti privačius interesus, nedelsdamas raštu apie tai informuoja generalinį direktorių ir žodžiu ar elektroniniu paštu – savo ir darbuotojo tiesioginius vadovus. Situacijų, kai apie laiku nepateiktą deklaraciją informuotas generalinis direktorius, nagrinėjamu laikotarpiu yra užfiksuota viena.

Naujai į pareigas priimtų/paskirtų darbuotojų deklaracijų pateikimo faktą atitikties pareigūnas gali patikrinti, o nustatęs, kad deklaracija nepateikta laiku, pareikalauti ją nedelsiant pateikti ir tokiu būdu užtikrinti, kad Bendrovėje pareigas, dėl kurių reikia deklaruoti privačius interesus, pradėję eiti asmenys vykdytų su tokiomis pareigomis susijusius teisės aktuose nustatytus skaidrumo reikalavimus. Tačiau įvertinti, ar deklaracijų turinys pateiktas teisingai, nėra galimybių. Taip pat nėra galimybių sužinoti, ar pasikeitė kokie nors deklaruojančio asmens duomenys (pavyzdžiui, bendrieji duomenys apie deklaruojančio asmens sutuoktinį, sugyventinį, partnerį, ryšiai sudarius sandorius, ryšiai su fiziniaisiais asmenimis ir t. t.) po paskutinio deklaracijos pateikimo. Vadovaujantis VPIDĮ,

deklaruojantysis pats privalo patikslinti deklaraciją per 30 kalendorinių dienų, jeigu minėti duomenys pasikeitė, ir jis pats yra atsakingas už pateiktų duomenų teisingumą. Kol kas tokios informacijos pateikimo bei atnaujinimo/patikslinimo laiku vienintelis iš užtikrinimo būdų – darbuotojų supratingumo bei sąmoningumo skatinimas/didinimas. Tam užtikrinti Bendrovės darbuotojams yra organizuojami mokymai. 2020 metais 47 prievolę deklaruoti privačius interesus turintys Bendrovės darbuotojai dalyvavo šešių akademinų valandų trukmės nuotolinių mokymų programoje „Interesų konfliktų valdymas. Privačių interesų deklaravimas“ su žinių patikrinimo testu pabaigoje. Taip pat po Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2020-12-30 sprendimu Nr. KS-176 patvirtintų naujų Privačių interesų deklaracijos formos bei jos pildymo, tikslinimo, papildymo ir pateikimo taisyklių, kurios įsigaliojo nuo 2021-01-01, 2021-02-01 visiems darbuotojams, privalantiems deklaruoti privačius interesus, buvo išsiųsta parengta atmintinė bei vizuali mokomoji medžiaga, kaip tinkamai deklaruoti privačius interesus pagal naujai įsigaliojusias taisykles. Mokomoji medžiaga/instrukcija yra prieinama visiems darbuotojams, patalpinta Bendrovės intranete.

Siekiant įgyvendinti atitikties pareigūnui pavestą funkciją – *sudaryti sąlygas padalinių vadovams susipažinti su jiems tiesiogiai pavaldžių darbuotojų, o viešojo pirkimo komisijų pirmininkams – su atitinkamos komisijos narių privačių interesų deklaracijomis* – atitikties pareigūnas PINREG sistemoje pateiktas privačių interesų deklaracijas registruoja Bendrovės dokumentų valdymo sistemoje (toliau – DVS) PI registre ir per DVS pateikia jas susipažinti darbuotojų tiesioginiams vadovams bei viešųjų pirkimų komisijų pirmininkams. Tokiu būdu užtikrinama susipažinusiųjų vadovų ir komisijų pirmininkų kontrolė (fiksuoja susipažinimo su deklaracija data ir laikas), siekiant užtikrinti, kad darbuotojams nebūtų skiriamos užduotys, galinčios sukelti interesų konfliktą, bei siekiant suvaldyti galimo interesų konflikto situaciją. Po Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos patvirtintų naujų Privačių interesų deklaracijos formos bei jos pildymo, tikslinimo, papildymo ir pateikimo taisyklių įsigaliojimo, Bendrovės DVS sistemoje yra įtrauktos 194 darbuotojų deklaracijos.

Vertinant viešojo pirkimo komisijos narių, asmenų, Bendrovės vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų ir viešųjų pirkimų iniciatorių privačių interesų deklaravimą ir kontrolę, nustatyta, kad Bendrovės generalinio direktoriaus 2020-03-24 ir 2020-11-23 įsakymais Nr. V-81 ir Nr. V-448 paskirti viešųjų pirkimų organizatoriai bei sudarytos viešųjų pirkimų komisijos. 2021-06-15 Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-163 „Dėl viešųjų pirkimų vykdymo, organizatorių paskyrimo ir komisijų sudarymo“ yra panaikinti abu ankstesni įsakymai bei atsakingu už Bendrovės iniciatorių, organizatorių, viešųjų pirkimų komisijos narių ir ekspertų privačių interesų deklaracijų savalaikį užpildymą bei tokių deklaracijų registrą paskirtas verslo saugos specialistas. Tiek ir ankstesniuose įsakymuose, tiek ir paskutiniame galiojančiame įsakyme viešųjų pirkimų komisijas sudaro 4-5 komisijos nariai, įskaitant ir komisijos pirmininką, o tokių komisijų yra 9. Vienu iš komisijos narių

yra paskirtas pirkimo iniciatorius (-ė), pateikęs (-usi) pirkimo paraišką-užduotį. Dėl pastarojo savalaikio privačių interesų deklaracijos pateikimo užtikrinimo ir kyla didelė rizika, kadangi kiekviename kitame inicijuotame pirkime komisijos nariu tampa vis kitas darbuotojas. O pareiga kaip komisijos nariui deklaruoti privačius interesus yra iki jo dalyvavimo pirkimo procedūrose pradžios. Siekiant iki minimumo sumažinti savalaikio deklaracijos pateikimo riziką, 2021-08-02 generalinio direktoriaus įsakymu Nr. V-223 koreguoti Pirkimų tvarkos IV ir V skyriai, patvirtinant naują Pirkimų inicijavimo, organizavimo ir vykdymo procedūrą PRO-37, kurioje yra įtvirtinta nuostata, kad *viešųjų pirkimų specialistas per 3 darbo dienas nuo paraiškos-užduoties gavimo vykdymui dienos patikrina, ar visi Komisijos nariai, ekspertai ir pirmininkas yra pasirašę nešališkumo deklaraciją, konfidencialumo pasižadėjimą ir užpildę privačių interesų deklaraciją. Jeigu deklaracijos ir pasižadėjimai neužpildyti, viešųjų pirkimų specialistas informuoja verslo saugos specialistą apie trūkstamas deklaracijas ir pasižadėjimą ir kreipiasi į Komisijos narius, ekspertus, kad pasirašytų trūkstamą nešališkumo deklaraciją, konfidencialumo pasižadėjimą. Verslo saugos specialistas kreipiasi į Komisijos narius, ekspertus, kad užsipildytų privačių interesų deklaraciją. Verslo saugos specialistas atsakingas, kad Komisijos nariai, ekspertai būtų pateikę privačių interesų deklaracijas.*

Atliekant antikorupcinį vertinimą ir analizę viešųjų ir privačių interesų deklaravimo ir viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo srityje, buvo vertinama, kaip Bendrovėje nustatomos išankstinės interesų konfliktų grėsmės, atsižvelgiant į deklaracijų duomenis, ir valdomi interesų konfliktai.

Deklaruojantis asmuo privalo vykdyti įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens rašytines išankstines rekomendacijas, nuo kokių tarnybinių pareigų atlikimo jis privalo nusišalinti. Šios rekomendacijos, remiantis deklaracijų duomenimis arba asmens prašymu, yra sudaromos dėl konkrečios situacijos. Už deklaracijoje pateiktų duomenų tikrumą atsako deklaruojantis asmuo. Deklaracijoje pateiktus duomenis ir privačius interesus gali tikrinti institucijos ar įstaigos, kurioje deklaruojantis asmuo dirba, vadovas ar jo įgaliotas asmuo. Rekomendacijoje dėl VPIDĮ nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo rekomenduojama įstaigoje atlikti nuolatinę (prevencinę) deklaruojančių asmenų privačių interesų deklaracijų teikimo ir jų turinio stebėseną, nustatyti planinius (rutininius) visų deklaruojančių asmenų privačių interesų deklaracijų tikrinimo periodus. Iš privačių interesų deklaracijų turinio nustačius, kad deklaruojančiam asmeniui einant tarnybines pareigas gali kilti interesų konfliktas, nedelsiant raštu jam rekomenduoti, nuo kokių klausimų jis turėtų nusišalinti, arba nušalinti jį (neskirti atitinkamų tarnybinių užduočių) savo iniciatyva. Interesų derinimo tvarkoje yra pateikta dešimt situacijų/aprašymų, kada susidaro (gali susidaryti) interesų konflikto situacija bei aprašyti tolimesni darbuotojo veiksmai dėl informavimo apie galimą interesų konflikto situaciją bei nusišalinimą. Vertinamuoju laikotarpiu 2020 m. yra priimtas vienas darbuotojo nusišalinimas bei atliktas vienas tyrimas dėl galimos interesų konflikto situacijos, o 2021 m. priimtas vienas nusišalinimas bei pateiktos trys rašytinės rekomendacijos. Rašytinės rekomendacijos pateiktos

pačių darbuotojų prašymais dėl konkrečių situacijų. Sprendimų nepriimti pareikšto nusišalinimo bei nušalinimų vertinamuoju laikotarpiu neregistruota.

Bendrovėje nėra patvirtinto atskiro teisės akto, reglamentuojančio dovanų teikimo ir priėmimo tvarką. Bendrovės valdybos partvirtintoje ir interneto tinklapyje pavišintoje Antikorupcijos politikoje (atnaujintoje Atsparumo korupcijai politikoje) yra nurodyti antikorupcijos įsipareigojimai, kurių vienas apibūdina tinkamą dovanų ir svetingumo laikymąsi – *Siekiant išvengti bet kokių nesusipratimų ar dviprasmybių, dėl kurių galėtų kilti abejonių Darbuotojo objektyvumu ir nešališkumu, Darbuotojai neteikia ir nepriima jokių dovanų (svetingumų), kurios galėtų būti suprastos kaip skatinimas ar atlyginimas už sprendimą, palankumo ar išskirtinio vertinimo siekimas bet kokiose su Bendrove susijusiose veiklose. Gavus tokias dovanas, Darbuotojai privalo nedelsiant informuoti savo tiesioginį vadovą bei Saugos ir prevencijos skyrių ir užregistruoti Bendrovės dovanų registre. Gautą dovaną nedelsiant grąžinti dovanotojui (tiesiogiai, paštu, per kurjerius).*

Darbuotojų naudojamos verslo dovanos (svetingumas) vienam asmeniui negali viršyti 50 Eur ir yra skirtos tik Bendrovės prekės ženklo ir įvaizdžio stiprinimui (su Bendrovės simbolika). Darbuotojai, atlikdami jiems pavestas funkcijas, gali teikti ir priimti tik tokias dovanas (svetingumus), kurios yra susijusios su einamomis pareigomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat reprezentacijai skirtas dovanas su valstybės, savivaldybės, įmonės, įstaigos ar organizacijos simbolika (kalendoriai, knygos, kitokie informacinio pobūdžio spaudiniai ir pan.). Jei tokios dovanos vertė viršija 50 Eur, ji tampa Bendrovės nuosavybe. Visos gautos dovanos yra registruojamos Bendrovės dovanų registre.

Kvietimus į (nemokamus) oficialius renginius / vizitus Darbuotojai priima tik, jei tam yra pateisinamų verslo priežasčių – užmegzti ryšius ir (ar) stiprinti bendradarbiavimą, pagrįstą Bendrovės interesais – ir tik tuomet, jei yra organizatoriaus verslo renginys ir jei jame dalyvauja organizatoriaus atstovai. Kelionės, apgyvendinimo ir kitos išlaidos, išskyrus maitinimą, susijusios su aukščiau minimais renginiais ir vizitais, visada yra apmokamos Bendrovės. Sprendimas vykti į tokį renginį visada turi būti raštiškai suderintas su tiesioginiu vadovu, nurodant galimas kelionės išlaidas ir deklaruojant dalyvavimo tikslą.

Bendrovės Interesų derinimo tvarkoje yra atskiras skyrius, numatantis dovanų ar paslaugų priėmimo ir teikimo apribojimus. Skyriuje numatyta, kad, prieš apsisprendamas priimti dovaną ar nepriimti, darbuotojas privalo įvertinti (atsakyti sau į klausimus): (1) dovanos įteikimo aplinkybes: dovanos teikimo priežastį, vietą, laiką, būdą, dovanos formą; (2) dovanos vertę; (3) dovanojimų dažnumą ir jų periodiškumą (pvz., smulkios, tačiau dažnai dovanojamos dovanos); (4) ar priėmęs dovaną, galės jaustis laisvas nuo įsipareigojimų dovanotojui; (5) ar galės skaidriai deklaruoti dovaną ir jos šaltinį.

Pažymėtina, kad dovanų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat reprezentacijai skirtų dovanų vertės skirtinguose dokumentuose nesutampa – Interesų derinimo tvarkoje numatyta

150 Eur vertė (pagal VPIDĮ), o Atsparumo korupcijai politikoje nurodyta mažesnė – 50 Eur dovanos vertės riba, kurią viršijus, dovana tampa Bendrovės nuosavybe. Taip pat pažymėtina, kad nėra patvirtintos dovanų įvertinimo, registravimo, saugojimo tvarkos, kaip tai numatyta VPIDĮ 13 str. 3 d. (dovana įvertinama ir saugoma institucijos ar įstaigos vadovo nustatyta tvarka).

Išvada. Atlikus viešųjų ir privačių interesų deklaravimo ir viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo srities antikorpucinę analizę ir vertinimą, darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė yra maža.

Viešųjų ir privačių interesų deklaravimo ir viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo srityje nustatyti rizikos veiksniai:

1. Bendrovės viešųjų ir privačių interesų deklaravimą reglamentuojančiuose dokumentuose nesutampa priimamų dovanų vertės, taip pat neregamentuotas gautų dovanų įvertinimo, registravimo ir saugojimo/panaudojimo procesas.

2. Bendrovės viešųjų ir privačių interesų deklaravimą reglamentuojančiuose dokumentuose nėra konkrečių pareigybių sąrašo, kurioms privaloma deklaruoti privačius interesus nustatyta, į kokias pareigas pretenduojančių asmenų prašoma deklaruoti interesus.

3. Nėra numatytos aiškios atsakomybės, kas turi prieš priimant į darbą iš anksto informuoti asmenis, pretenduojančius dirbti pareigose, kurias užimantiems generalinio direktoriaus įsakymu yra nustatyta prievolė deklaruoti privačius interesus.

4. Tik darbuotojų ugdymu ir sąmoningumo didinimu galima užtikrinti deklaruojančiojo asmens teisingų, tikrų, deklaruotinių duomenų laiku pateikimą, siekiant savalaikiai ir tinkamai valdyti galimus interesų konfliktus.

Siūlomos priemonės dėl korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo:

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
1.	Interesų derinimo tvarkos atnaujinimas/koregavimas pagal galiojančius teisės aktus bei pateiktas vidaus audito rekomendacijas (atnaujintas pareigybių sąrašas, atsakomybė iš anksto informuoti pretendentes apie prievolę deklaruoti privačius interesus ir kt.)	Saugos ir prevencijos skyrius	2021 m. III ketv.	Atitiktis teisės aktams užtikrinimas
2.	Interesų derinimo tvarką papildyti gautų dovanų įvertinimo, registravimo, saugojimo/panaudojimo procesu	Saugos ir prevencijos skyrius	2021 m. III ketv.	Aiškų procesą bei atitiktis teisės aktams užtikrinimas (VPIDĮ 13 str. 3 d. numatyta, kad tokia dovana įvertinama ir saugoma institucijos ar įstaigos

				vadovo nustatyta tvarka)
3.	Sisteminas mokymų privačių interesų deklaravimo ir konfliktų valdymo klausimais organizavimas/vykdytas	Saugos ir prevencijos skyrius / personalo ugdymo partnerės	2021-2022 m.	Tinkamas deklaracijų užpildymas ir pateikimas laiku, galimų interesų konfliktų atpažinimas ir suvaldymas – 0 VPIDĮ pažeidimo atvejų
4.	VTEK interesų deklaravimo sistemos PINREG sutvarkymas pagal Bendrovės struktūrą	Saugos ir prevencijos skyrius	2022 m. I ketv.	Funkcinių sistemų galimybių panaudojimas, vykdant deklaracijas pateikusių/nepateikusių Bendrovės darbuotojų kontrolę
5.	2022 m. I ketvirtyje, patvirtinus viešųjų pirkimų planą, patikrinti, ar visi plane nurodyti pirkimų iniciatoriai yra pateikę interesų deklaracijas bei, jeigu pateikę, visiems el. paštu priminti, ar nėra pasikeitusių/atsiradusių duomenų, dėl kurių reikalinga papildyti/patikslinti deklaracijas	Saugos ir prevencijos skyrius	2022 m. I ketv. (kiekvienų metų I ketv.)	Tinkamas deklaracijų užpildymas ir pateikimas laiku, galimų interesų konfliktų atpažinimas ir suvaldymas – 0 VPIDĮ pažeidimo atvejų

Atliekant antikorupcinę analizę ir vertinimą veiklos srityje *Karjerų eksploatavimo administravimas*, nagrinėta 2020-03-20 generalinio direktoriaus patvirtinta Karjerų veiklos planavimo, organizavimo ir vykdymo procedūra PRO-20 (2-asis leidimas) (toliau – Karjerų veiklos procedūra).

Pažymėtina, kad 2018 metais šioje veiklos srityje buvo atlikta korupcijos pasireiškimo tikimybės analizė, po kurios Bendrovė, įvertinusi kontrolės aplinką prižiūrint bei eksploatuojant žvyro karjerus bei atsižvelgdama į auditorių pastabas ir rekomendacijas, įgyvendino šias priemones dėl korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo:

1. 2019-04-03 generalinio direktoriaus patvirtinta Karjerų veiklos planavimo, organizavimo ir vykdymo procedūra PRO-20;

2. 14 Bendrovės eksploatuojamų karjerų įrengtos apsaugos priemonės – vaizdo kameros su nuotoliniu būdu informacijos perdavimu ir saugojimu;

3. Bendrovės eksploatuojamuose karjeruose įsigyta 14 vnt. svėrimo įrangos komplektų, montuojamų ant pakrovimo technikos bei 3 pakrovėjai su iš karto sumontuota svėrimo įranga, siekiant kuo tiksliau ir efektyviau vykdyti pakraunamų medžiagų apskaitą, maksimaliai eliminuojant galimas žmogiškojo faktoriaus klaidas. Svėrimo įranga papildomai įsigyta prie jau anksčiau turimų 31 vnt.

Taip pat pažymėtina, kad 2020 metais vienoje kelių tarnyboje buvo išaiškinta karjero medžiagų pasisavinimo schema, kuomet iš vaizdo kameromis apsaugoto karjero medžiagos buvo gabenamos į laikinąją saugojimo aikštelę šalia kelių tarnybos teritorijos, o iš ten be jokių apskaitos dokumentų buvo naudojamos asmeniniams interesams tenkinti.

Karjerų veiklos procedūroje yra numatytas karjerų veiklos planavimo, organizavimo, vykdymo, apskaitos ir kontrolės procesas, apibrėžta taikymo sritis ir darbuotojai, nustatytos jų atsakomybių ribos. Procedūros 5.4 punkte *Karjerų veiklos kontrolė* yra numatyta, kad karjerų veiklos kontrolę organizuoja Karjerų ir asfaltbetonio grupės (toliau – KAG) vadovas, vykdo KAG vadovas ir KAG inžinieriai. Planuojant karjerų veiklos tikrinimą, numatoma, kad per metus kiekvienas karjeras bus patikrintas bent kartą. KAG vadovo sprendimu, karjerai gali būti tikrinami dažniau nei vieną kartą metuose. Poreikis tikrinti grindžiamas karjero veiklos svarba (pvz., gaminamos sertifikuotos medžiagos) arba rizika (paskutinių tikrinimų metu buvo rasta ženklių neatitikimų). Karjerų veiklos tikrinimo metu įvertinami šie aspektai: karjerų teritorijos atitikimas reikalavimams (žymėjimas, sauga, apsauga); kasybos dokumentacija (kasybos projektas, markšeideriniai planai); kasybos ir medžiagų išvežimo apskaita; krovinio dokumentų išrašymas, registravimas, įvedimas į iVAZ sistemą; karjerų veikloje naudojamų matavimo prietaisų metrologinės patikros ar kalibravimo atitikimas; kasybos ir karjerinių produktų vartojimo ataskaitų pateikimo savalaikiškumas ir pateiktos informacijos tikslumas; už karjerų eksploataciją paskirto atsakingo darbuotojo statusas. Patikrinimo rezultatai, pastabos ir sutarti veiksmai įforminami patikrinimo aktu, kuris saugomas DVS vidaus dokumentų registre PA.

Išanalizavus karjerų kontrolės vykdymą pagal procedūroje numatytas nuostatas, nustatyta, kad 2020-04-06 KAG vadovo buvo sudarytas karjerų veiklos tikrinimo grafikas, kuriame numatyta 2020 m. gegužės–spalio mėnesiais patikrinti 76 karjeras. Patikrinus PA registrą, rasti 10 karjerų patikrinimo aktai. KAG vadovo teigimu, karjerų patikrinimų atlikta ženkliai daugiau, tačiau, nesant nustatytų veiklos trūkumų, patikrinimo aktai nebuvo surašyti. Patikrinimo planas nėra pilnai įgyvendintas dėl Covid-19 pandemijos metu įvestų apribojimų.

Pažymėtina, kad 2021-06-30 buvo atliktas patikrinimas dėl Mikališkių karjero apskaitos duomenų neatitikimo su markšeiderinio plano už 2020-06-26 – 2021-01-06 laikotarpį duomenimis. Patikrinimo metu nustatytos galimos duomenų neatitikimo priežastys: apskaitos klaidos, t. y. darbuotojai dėl aplaidumo nesurašo karjero medžiagų pajamavimo aktų, neįveda pajamavimo aktų į dokumentų valdymo sistemą, pajamuojant „Rivilė“ neteisingai suvedami kiekiai, ne vienodai sistemoje pildomos dimensijos. Taip pat su pakrovimo technika, ant kurios yra sumontuota svėrimo įranga, dirbančių darbuotojų kvalifikacijos stoka, kadangi ne visada sėkmingai pavyksta užfiksuoti svorį, o stengiantis sparčiau dirbti, dažnai kiekiai paskaičiuojami pagal pakrovimo kaušo gamyklinius parametrus (kaušo tūrį), kas per atitinkamą jų kiekį ilgainiui ir sudaro galimus duomenų neatitikimus. Patikrinimo metu tiesioginių/patvirtinančių duomenų apie galimą karjero medžiagų pasisavinimą/

išvaistymą nenustatyta. Neatmestini ir duomenų apskaičiavimo markšeiderinio plano sudarymui netikslumai, todėl pakartotinai bus sulyginami vidaus apskaitos ir naujai atliktų markšeiderinių paskaičiavimų duomenys.

Vertinant informaciją, kad karjeruose ne visuomet yra naudojama sumontuota svėrimo įranga, yra rizika ne tik dėl tikslios apskaitos užtikrinimo, bet ir dėl gabenamo viršsvorio kontroliuojančių institucijų galimų sankcijų.

Išvada. Įvertinus karjerų eksploatavimo procesų, medžiagų apskaitos, kontrolės bei įdiegtų svėrimo įrangos, elektroninių apsaugos sistemų visumą, korupcijos pasireiškimo tikimybė vertintina kaip minimali, t. y. sistemiškumo nėra, bet pavieniai atvejai, kaip ir buvo išaiškinti 2020 metais, galimi.

Karjerų eksploatavimo administravimo srityje nustatyti rizikos veiksniai:

1. Dėl kvalifikacijos ir įgūdžių stokos bei krovimo spartos ne visuomet naudojama ant pakrovimo technikos sumontuota svėrimo įranga, dėl to egzistuoja galimybių į apskaitą įtraukti netikslius parduodamų karjero medžiagų kiekius ir taip netiksliai apskaityti klientų mokėtinas sumas.
2. Egzistuoja galimybė karjero vadovui (už karjero veiklą atsakingam meistrijos darbuotojui) visiškai neįtraukti į vidaus apskaitą išvežamo karjero medžiagų kiekio.
3. Karjerų eksploatavimo kontrolė/ataskaitų pildymas atliekami pagal markšeideriniuose planuose pateikiamus duomenis, nesiaiškinant neatitikimo priežasčių su vidaus apskaitoje įtrauktais duomenimis.

Siūlomos priemonės dėl korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo:

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas	Laukiamas rezultatas
1.	Karjerų veiklos procedūroje nustatytų apskaitos ir kontrolės procesų, atsakomybių peržiūrėjimas su proceso šeimininku	KAG vadovas/ Saugos ir prevencijos skyrius	2021 m. IV ketv.	Tinkamas karjerų eksploatavimas ir kontrolė
2.	Atlikti 2021 metais intensyviausiai eksploatuotų 10 karjerų markšeiderinių planų ir vidaus apskaitos duomenų atitikimo patikrinimą/sulyginimą	Saugos ir prevencijos skyrius	2022 m. I-II ketv.	Duomenų atitikimo sutikrinimas, galimų neatitikimų priežasčių išaiškinimas
3.	Duomenų apskaitai pateikimo proceso (dažnumo) sugriežtinimas	KAG vadovas/ Saugos ir prevencijos skyrius	2021 m. IV ketv.	Tiksli iš karjerų išgaunamų išteklių apskaita